

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Monumenta Paderbornensia

Ferdinand <II., Paderborn, Bischof>

Francofurti ; Lipsiæ ; Norjbergæ, 1713

Benevolo Lectoris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29975

BENEVOLO LECTORIS.

FInita jam erant monumenta, cum à Decano, & collegio Cathedrali Osnabrugensi, sæpiùs desiderata Caroli Magni diplomata, & donationum literæ ex arcano tabulario proferuntur, quas ipse Carolus Magnus propria manu subscriptas, & annulo suo signatas olim Ecclesiæ Osnabrugensi, & Wihoni primo ejus Episcopo dedit. Hæ postquam ad Ferdinandum Episcopum ac Principem Paderbornensem & Coadjutorem Monasteriensem, cum ipso autographo, per Theodorum Henricum de Nehem Canonicum Osnabrugensem & Mindensem, perlata fuerunt, nihil ille, pro eminente inter Germaniæ Antistites ac Principes doctrina, acceptius, nihil, pro singulari antiquitatis cognitione ac studio, antiquius habuit, quàm ut ab omni mendo purgatas publicæ luci, & communi bono impertiret. Ac licet secundi diplomatis autographum vetustate exoletum, læsum etiam alicubi fuerit, ita tamen, ut legi potuerit, integrum mansit, majorque labor fuit, in prisco ævi illius caractere enodando. Quo in genere cum ipse Princeps apprimè versatus esset, facem lectioni accedit, adhibitisque testibus viris eruditis, utrumque diploma suæ integritati ac fidei reddidit. Primum Ertwinus Ertmannus interpolatum tantummodo, mutilumque in suo Chronico Osnabrugensi tradit, alterum nec ipse, nec Crantzius, nec Miræus aliique tam exactum dedere, quàm hic ex ipso autographo iisdem planè verbis editum legitur. Cæterùm duplex horum diplomatum publicandorum causa fuit. Altera, ut quæ in monumentis saltûs Teutoburgiensi, & deserti Senda, de Osneggo & Sinedi memorantur, hic benevolus Lector certius cognoscat. Altera ut Caroli Magni liberalitas ac munificentia erga primos Saxoniarum Episcopos testatior fieret. Nec enim desunt hujus sæculi scriptores, in primis ex adversa religione Gryphiander tract. de Weichb. cap. 9. Winckelmannus lib. 2. de Not. Saxon. veteris. cap. 5. & 9. aliique post Lechmannum in Chron. Spirensi lib. 3. qui, ut jurisdictionem Episcoporum, eorumque Regalia jura convellant, aut ab Ottone M. primùm communicata persuadeant, Caroli Magni diplomata supposititia, adulterina, & à Catholicis scriptoribus malâ fide obruta, quin omnia Caroli Magni privilegia nullibi, nisi in jactatione vulgi extare, temerè audent asserere. Inter quæ cum primis reputant diploma Caroli Magni Ecclesiæ Bremensi datum, recitatumque ab Adamo Bremensi in historia sua. Extat & Ferdensis Ecclesiæ diploma similis propè formæ, ac fidei à Carolo Magno consignatum; utrumque, veri fiduciâ, ad ingressum initiumque monumentorum supra allatum est. Neque aliud ferè obtendunt adversarii, quàm quòd annus Incarnationis Dominicæ contra ævi illius morem adscriptus; qui etsi alienâ manu accesserit, non proinde totum diploma invalidum damnandumve. Certè ea diplomata si, ut hic fit, ex nativo suo colore, formaque scribendi

bendi protulissent, nulla facile dubitatio intervenire posset. Enimverò Osnabrugensis Ecclesiæ diplomata, quæ hic vides, aut fidem obtinent, aut nulla humana fides ex Cæsarum tabulis asserta valere debet. Leget igitur hîc prudens antiquitatis æstimator ampla Episcopi bona, & privilegia, omne Regale, vel Sæculare iudicium in subjectos sibi homines eidem donatum, & perpetuam de Regia potestate confirmatam absolutionem. Hic adversarii, qui tam iniquis oculis Sæcularem ac Regalem Episcoporum jurisdictionem aspiciunt, gratum fecerint, si antiquiora, aut his similia à Carolo Magno sæcularibus Principibus donata privilegia in medium attulerint. Haud interim dubium, quin reliquis Saxoniarum Episcopis, primæ donationum tabula, pari formâ & liberalitate, iisdem privilegiis à Carolo Magno data, & consignata fuerint, quas aut temporum injuria subtraxit, aut vetustas abolevit, nisi inter tabularia adhuc pressæ teneantur. Porrò hæc monumenta concludere non ante visum fuit, quàm & hoc Carolinæ liberalitatis monumentum cæteris haud ignobilitas accederet, & ad posteritatis memoriam consecraretur. Accedit postremum Capitulatio Caroli M. de partibus Saxoniarum, hæctenus irreperta, neq; ab Ansegilo, neque à Benedicto Levita inter Capitularia Caroli relata. Hanc primùm Ferdinandus Princeps & Paderbornensis Episcopus, dum Romæ versaretur in aula Alexandri VII Pontificis, ex Vaticana bibliotheca eruit, communicavitque cum eruditissimis & amantibus antiquitatum viris, ex quorum numero H. Conringius, vir in omni doctrinarum genere celebris, ac Juliæ Academiae lumen, eam libro suo de orig. jur. Germ. vulgavit. Verùm quia nova metalli vena detecta ad repertoris etiam laudem pertinet; auctor quoque hujus operis, hîc suis accensuit. Monumentum vel eo cæteris adjungendum, quòd triplicem Saxoniarum divisionem in Westfaliam, Angariam & Ostfaliam suis nominibus exhibeat, inter fuerintque à Carolo evocati ex his provinciis proceres, quorum consensu hæc leges sancitæ sunt. Discet præterea ex his Lector Christianæ religionis initia, proscripamque ex Saxoniarum veterem populi superstitionem. Nec deerint fortasse, quod exoptamus, qui pro meliori otio & ingenio commentariis illustraturi sint.